

Rapport om bæredygtighed
2022

Indledning og erklæring om fortsat støtte

Anlægsarbejdet på Femern Bælt-forbindelsen er godt i gang. Byggepladserne har taget tydelig form på både Lolland og Fehmarn, og aktiviteterne både på land og til vands er øget synligt på begge sider af Femern Bælt i 2022. På trods af de udfordringer, som uundgåeligt vil opstå undervejs på et anlægsprojekt af denne størrelse og kompleksitet, skrider projektet fremad efter planen.

I takt med at anlægsfasen er gået i gang, er et stort antal mennesker begyndt at arbejde på projektet, og i det forløbne år har Femern A/S i tæt samarbejde med projektets entreprenører haft særligt fokus på at opbygge en stærk arbejdsmiljøkultur samt at sikre ordnede løn- og arbejdsvilkår. Projektets størrelse giver desuden optimale muligheder for at bidrage til udviklingen af lærlingeforløb af høj kvalitet, hvilket derfor også har været i fokus på dette.

Anlægsaktiviteterne på land og til vands er gennemført under overholdelse af alle miljøkrav fra både danske og tyske myndigheder. Det gælder også den vellykkede rydning af den sidste tilbageværende ueksploderede bombe fra 2. verdenskrig, som blev identificeret i projektområdet i Femern Bælt. Det højeste sikkerhedsniveau for både mennesker og havmiljø blev overholdt under fjernelsen af bomben. Parallelt med anlægsarbejdet skrider etableringen af erstatningsnatur på både den danske og den tyske side af Femern Bælt frem ifølge planen.

Bæredygtighed har altid været en integreret del af selskabets kernevirkksomhed. I 2022 gik vi et skridt videre, idet bæredygtighed blev formelt integreret som selskabets femte kernemålsætning og derfor vil blive tillagt samme vigtighed som overholdelse af tidsfrister og budgetter. Femern A/S har desuden tilsluttet sig FN's Global Compact som selvstændig deltager, hvor selskabet hidtil har været forpligtet via vores moderselskab, Sund & Bælt Holding A/S. Som administrerende direktør for Femern A/S glæder det mig derfor at kunne bekræfte vores fortsatte støtte til FN's Global Compact og de ti principper for virksomheders arbejde med samfundsansvar. De udgør, sammen med FN's verdensmål rammerne for selskabets fremadrettede strategi for bæredygtighed.

Denne rapport om bæredygtighed beskriver de vigtigste resultater af Femern A/S' aktiviteter inden for bæredygtighed i 2022 og giver et nærmere indblik i udvalgte fokusområder.

Henrik Vincentsen
Administrerende direktør,
Femern A/S

2022 i tal

+273

danske virksomheder

har været involveret i projektet siden anlægsarbejdet blev påbegyndt.

80,7 ha

erstatningsnatur

ud af i alt 116,9 ha er til dato etableret på Lolland

20

nye vandhuller

er etableret til dato

0

**anmeldelser via
whistleblowerordningen**

44.428
besøgende

på Femern A/S' udstillinger i Rødbyhavn og Burg

56

lærlingeårsværk

ud af 73 er gennemført til dato

250 tons
affald sorteret

fra byggepladsen, svarende til 90 %

+700

deltagere i
sikkerhedstræning

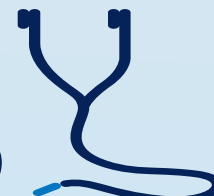
6.823.386

arbejdstimer siden anlægsarbejdets start, hvilket giver en samlet **ulykkesfrekvens med tabt arbejdstid på**

3,9

18

ulykker med fravær af i alt 27 til dato

Indhold

Femern A/S' forretningsmodel og strategi for bæredygtighed

Femern Bælt-forbindelsen tjener et bæredygtigt formål	6
Femern A/S' forretningsmodel	8
Femern A/S' arbejde med bæredygtighed	9
Femern A/S' strategi for bæredygtighed	10

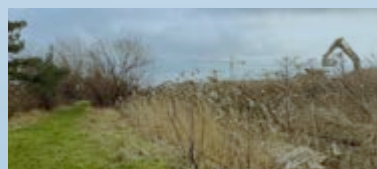
Højdepunkter inden for bæredygtighed i 2022

Højdepunkter inden for social bæredygtighed	13
Højdepunkter inden for miljømæssig bæredygtighed	15

Fokusområder i 2022

Fremtidens arbejdskraft	19
En sikker arbejdsplads	24
Ansvarligt ressourceforbrug	29
Ordentlige arbejdsforhold	33
Natur og biodiversitet	37

Fokusområder og mål for 2023

Fremtidens arbejdskraft	42
En sikker arbejdsplads	43
Ordrede arbejdsforhold	44
Miljømæssig bæredygtighed og ansvarligt ressourceforbrug	45

Femern A/S' politik for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorruption

46

ESG-nøgletal [Bilag]

49

Om projektet

Femern Bælt-forbindelsen tjener et bæredygtigt formål

Femern Bælt-forbindelsen bliver en 18 km lang sænketunnel til biler og tog, som forbin- der Lolland med den tyske ø Fehmarn. Tunnelen er det største anlægsprojekt, der nogensinde er gennemført i Danmark, og den bliver verdens længste sænketunnel.

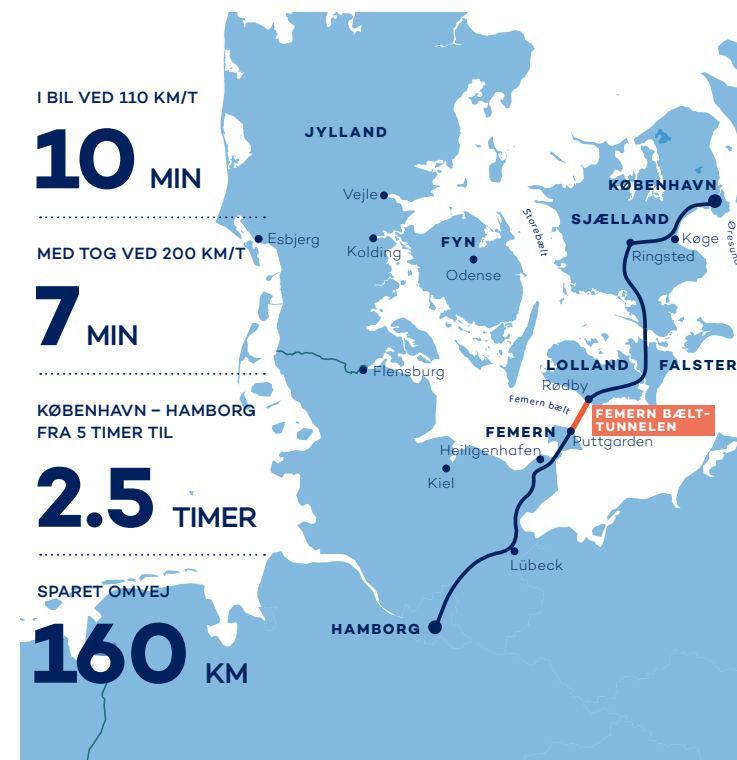
Den nye forbindelse i topklasse mellem Skandinavien og Centraleuropa udgør en vigtig del af EU's ambitioner for et tættere forbundet transportsystem, og den bliver til gavn for såvel erhvervslivet som turister og pendlere. Den udgør en vigtig del af en grøn transportkorridor, der skal skabes på tværs af Europa indrettet til at kunne håndtere fremtidens miljøvenlige køretøjer og med en lang levetid på mindst 120 år.

Tunnelen bliver CO₂-neutral i drift og vil bidrage til den grønne omstilling af trans- portsektoren med en moderne og fuldt elektrificeret jernbaneforbindelse til gods- og passagertransport, samtidig med at

bilister får en tidsbesparende genvej. Den nye godstransportrute vil desuden frigive kapacitet over Storebælt, og godstranspor- ten slipper for en 160 km lang CO₂-intensiv omvej.

I anlægsfasen er det målet, at projektet skal have en så minimal påvirkning af miljøet som muligt, samtidig med at der efterlades et positivt aftryk for mennesker, natur og biodiversitet på lang sigt.

Projektet har en ambition om at være en inspiration for fremtidige anlægsprojekter, blandt andet ved at udvikle, indsamle og dele erfaringer og læring til brug i fremtidige infrastrukturprojekter.

Etableringen af Femern Bælt-forbindelsen blev aftalt ved indgåelsen af en statstraktat mellem Danmark og Tyskland i 2008, og skal som grænseoverskridende projekt godkendes i henhold til de gældende love og regler i både Danmark og Tyskland.

Efter den endelige godkendelse af projektet i Tyskland i november 2020 blev anlægsarbejdet påbegyndt i fuldt omfang i både Danmark og Tyskland i januar 2021.

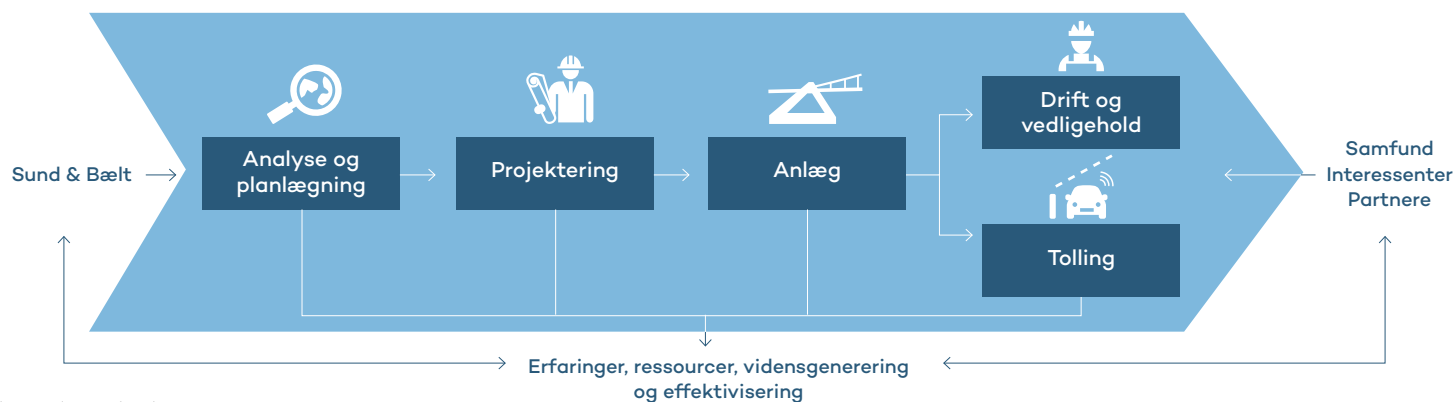
Femern A/S' forretningsmodel

Femern A/S er et 100 % statsejet selskab med Transportministeriet som ejer på vegne af den danske stat. I anlægsloven af 2015 fik Femern A/S ansvaret for planlægning, anlæggelse og drift af Femern-forbindelsen. Femern A/S er et datterselskab af det statsejede Sund & Bælt Holding A/S med den danske stat som eneaktionær.

Femern Bælt-tunnelen bygges ud fra en designfilosofi, der kaldes "design and build", hvilket betyder, at selve designet og konstruktionen er uddelegeret til professionelle entreprenører, mens Femern A/S som bygherre overvåger udførelsen og fører tilsyn med, at entreprenørerne opfylder alle gældende krav. Anlægsarbejdet udføres således af entreprenørkonsortier på grundlag af et antal store og mindre kontrakter.

Femern Bælt-forbindelsen finansieres med lån garanteret af den danske stat og med støtte fra EU. Når forbindelsen står færdig, skal den finansieres af brugerne. Den vil ikke medføre omkostninger for danske skatteydere.

Femern A/S udgør som en integreret del af Sund & Bælt-koncernen en del af koncernens værdikæde der er udviklet med henblik på at sikre effektiv anvendelse af erfaringer og kompetencer i alle faser af koncernens projekter. Erfaringer fra Femern Bælt-projektet vedrørende bæredygtig implementering af anlægsarbejdet samt andre indsatser på bæredygtighedsområdet, bliver således anvendt i hele værdikæden til flere megainfrastrukturprojekter, fra projektering og design til anlæggelse, drift og vedligeholdelse.

Femern A/S' arbejde med bæredygtighed

Femern A/S har altid betragtet bæredygtighed som en integreret del af virksomhedens kerneaktiviteter, både når det gælder påvirkning af miljøet og med hensyn til samfundsansvar. Selskabet har gennemgående arbejdet med disse områder, fra de indledende undersøgelser i projekteringsfasen over den fulde miljøvurdering til de omfattende godkendelsesprocesser i både Danmark og Tyskland, for at sikre, at projektering og implementering er i overensstemmelse med al relevant miljølovgivning og alle gældende standarder.

Der blev udarbejdet en plan for implementeringen af mitigerende og kompenserende miljøforanstaltninger på Lolland i 2011, og realiseringen af denne har været undervejs lige siden. Ved udgangen af 2022 var størstedelen af tiltagene implementeret, og tilsyn og andre opfølgende aktiviteter foretages løbende. På den tyske side er der implementeret tiltag til begrænsning af og kompensation for projektets påvirkning af

naturen i henhold til den tyske projektkendelse fra 2019.

For at sikre ordentlige løn- og arbejdsvilkår samt et godt arbejdsmiljø for de ansatte på byggepladsen blev der indskrevet specifikke krav til entreprenørerne på projektet i anlægskontrakterne. Siden anlægsarbejdet blev påbegyndt, har Femern A/S desuden haft stort fokus på samarbejde med relevante interessenter i bygge- og anlægssektoren, herunder 3F, Dansk Metal og BAT Kartellet samt Dansk Industri, m.fl.

Femern A/S har også fokus på lokalt engagement og har løbende tæt kontakt med projektets naboer på både Lolland og Fehmarn. Der er sikret adgang til relevant information via nyhedsbreve, hjemmeside og lokale opslag samt døgntelefon og e-mails til naboer til brug for håndtering af eventuelle forespørgsler og klager. Desuden arrangerer Femern A/S besøg og åbent hus-arrangementer, og der er udstillings- og informationsfaciliteter på begge sider af Femern Bælt.

Strengt miljøkrav

Femern Bælt-projektet har gennemgået en omfattende godkendelsesprocedure i både Tyskland og Danmark, som har involveret et stort antal miljøundersøgelser og ekspertvurderinger. Det er således ikke blot det mest omhyggeligt dokumenterede megaprojekt i Danmark; de miljøkrav, projektet skal overholde, er også de strengeste, der nogensinde er blevet pålagt et dansk megaprojekt. Det medfører også tilsyn og rapportering på et meget højt niveau for anlægsaktiviteterne, så det sikres, at alle krav er opfyldt. For at sikre transparens offentliggøres de miljødata, som indsamles på projektet, via online-miljøportalen "Ægir".

aegir.femern.com/da

Femern A/S' strategi for bæredygtighed

I 2022 blev bæredygtighed officielt føjet til selskabets kernemålsætninger, og der sker derfor løbende opfølgning sideløbende med tid, økonomi, kvalitet og organisation i ledelsen af projektet.

På et mere langsigtet strategisk niveau og med udgangspunkt i ønsket om fortsat at forbedre alle relevante områder inden for bæredygtighed blev der i 2021 udviklet en ny strategi for bæredygtighed for Femern A/S med henblik på at strukturere og sætte retningen for selskabets indsats fremover.

Strategien tager udgangspunkt i Femern A/S' kerneopgave – at etablere Femern Bæltforbindelsen – som understøtter FN's niende verdensmål (Industri, Innovation og Infrastruktur) med etableringen af pålidelig, bæredygtig og robust infrastruktur i høj kvalitet. I den forbindelse skal Femern A/S sikre, at selskabet selv samt dets leverandører

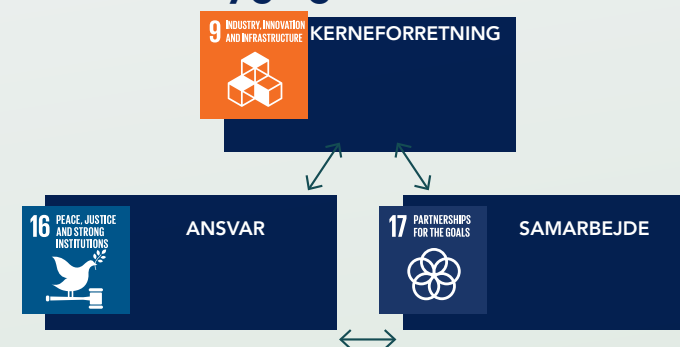
og samarbejdspartnere overholder de gældende regler og retningslinjer for alle deres aktiviteter. Endelig er samarbejdet internt i organisationen og med alle eksterne interessenter, herunder leverandører, entreprenører, operatører, myndigheder, fagforeninger og konsulenter afgørende for, at selskabets kerneopgaver kan løses.

På baggrund af denne kerneforretningsmodel for bæredygtighed er Femern A/S' strategi for bæredygtighed opbygget omkring ti strategiske prioriteter.

Femern A/S' kernemålsætninger

Forretningsmodel for bæredygtighed

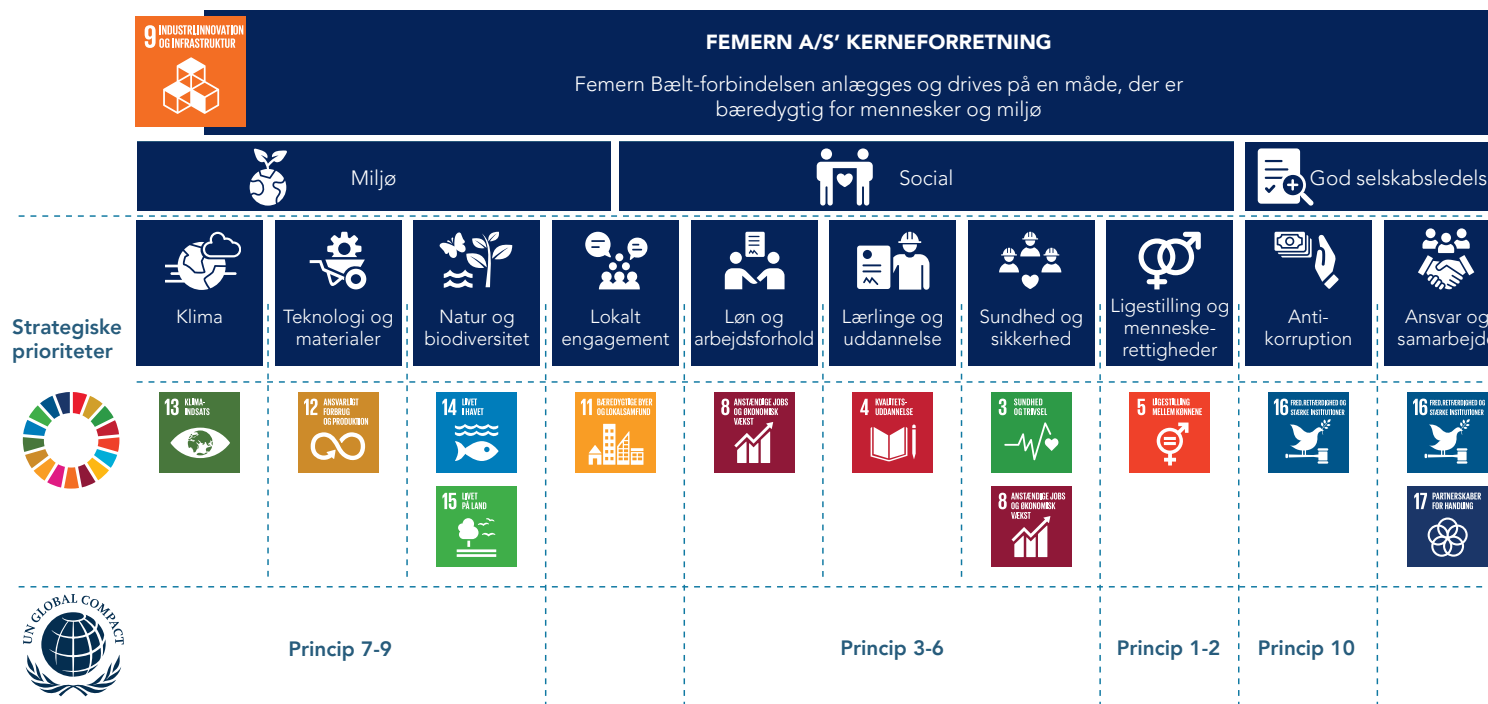
Femern A/S' forretningsmodel for bæredygtighed udgør den overordnede ramme for, hvordan selskabet arbejder med bæredygtighed.

Strategiske prioriteter baseret på kerneforretningen

På grundlag af en væsentlighedsvurdering har Sund & Bælt Holding A/S identificeret ti strategiske prioriteter inden for miljømæssig og social bæredygtighed og god selskabsledelse (med underliggende verdensmål for bæredygtig udvikling), som gælder for alle projekter i

koncernens værdikæde. Femern A/S har defineret selskabets ambitionsniveauer og succeskriterier inden for hver af de ti prioriteter som beskrevet i selskabets strategi for bæredygtighed og er i gang med at udvikle individuelle strategier til kortlægning af, hvordan Femern A/S vil arbejde inden for de forskellige bæredygtighedsområder i de kommende år, mens anlægsfasen pågår.

FEMERN A/S' STRATEGISKE PRIORITETER FOR BÆREDYGTIGHED

Læs mere om Femern A/S' strategi for bæredygtighed

Der vil blive defineret konkrete strategiske spor bestående af et antal specifikke initiativer inden for alle ti prioriteter.

Højdepunkter inden for bæredygtighed i 2022

Højdepunkter vedrørende social bæredygtighed

Samlet set har 2022 været et tilfredsstillende år for Femern A/S i relation til sikring af et højt niveau af bæredygtighed i Femern A/S' egen organisation og hos selskabets entreprenører og forretningspartnere. De følgende højdepunkter er i vid udstrækning opnået i samarbejde med Femern A/S' entreprenører og forretningspartnere.

Inden for social bæredygtighed har Femern A/S haft særligt fokus på løn og arbejdsforhold, lærlinge og uddannelse, sikkerhed samt ligestilling og menneskeretligheder. Anlægskontrakterne indeholder specifikke klausuler og krav vedrørende social bæredygtighed, som entreprenørerne har pligt til at opfylde. Hovedområderne løn og arbejdsforhold, lærlinge og uddannelse samt arbejdsmiljø er efterfølgende blevet udvidet med Femern A/S' indsats på disse områder.

Løn og arbejdsforhold

Entreprenørerne har pligt til at foretage månedlig rapportering til Femern A/S om entreprenørernes og underentreprenørernes overholdelse af kontraktkravene til løn og arbejdsforhold. En uafhængig revisor fører tilsyn med entreprenørernes overholdelse af kravene, og Femern A/S foretager supplerende risikobaserede tilsyn i form af stikprøver. I 2022 udførte Femern A/S over 20 tilsynsaktioner, og der blev kun konstateret mindre uregelmæssigheder. I alle tilfælde implementerede entreprenørerne øjeblikkeligt afhjælpende tiltag.

I juni 2022 nedlagde 400 tunnelarbejdere arbejdet i fem dage i træk. Strejken udgjorde et brud på den overenskomst, som var indgået mellem entreprenøren og de relevante fagforeninger, og den blev løst med en aftale om drøftelse af løn, ændring af frekvensen for lønudbetaling samt nedsættelse af en gensidig arbejdskomité til forbedring af

samarbejdet og forebyggelse af fremtidige konflikter mellem arbejdsgivere og arbejdstagere. Femern A/S bakker op om den danske model, og er derfor tilfredse med, at konflikten til sidst blev løst via de rigtige kanaler.

Ordentlige boligforhold

Entreprenørerne er forpligtede til at stille ordentlige boliger til rådighed for ansatte, som ikke med rimelighed kan pendle mellem deres sædvanlige bolig og arbejdspladsen. Etableringen af "Tunnelbyen" til ansatte, som har brug for indkvartering, har været i gang i hele 2022. Ved udgangen af 2022 var 768 værelser i brug, og når Tunnelbyen er fuldt udbygget i 2023, vil der være 1.344 boligenheder til rådighed. Det er valgfrit for de ansatte, om de vil bo i Tunnelbyen eller i en anden privat bolig, når blot den opfylder kravene i kontrakten. For at sikre dette fører Femern A/S tilsyn med boligforholdene. I 2022 foretog Femern A/S tilsyn med 1.237 af

i alt 1.450 boligenheder, svarende til 85 %, uden at finde nogen afvigelser fra kravene i kontrakten.

Ansættelse af lærlinge på projektet

I 2022 ansatte Femern A/S' entreprenører i alt 56 lærlingeårsværk, og der er til dato gennemført 73 lærlingeårsværk på projektet.

Femern A/S har sat et mål på 500 lærlingeårsværk, og entreprenørerne har udarbejdet en plan for, hvordan dette mål skal nås i løbet af anlægsfasen. Prognosen opdateres årligt. I 2022 har Femern A/S været stærkt involveret i opdateringen af prognosen, da Femern A/S parallelt arbejder med et antal initiativer, som skal understøtte entreprenørernes arbejde ved at udvide rekrutteringsgrundlaget for fremtidige lærlinge.

Et sikkert arbejdsmiljø

Der var 18 arbejdsrelaterede ulykker med fravær på Femern Bælt-projektet i 2022, med en samlet ulykkesfrekvens med tabt arbejdstid på 3,9 fra projektets start til udgangen af 2022. Det vil sige 3,9 ulykker pr. 1 million arbejdstimer. Til sammenligning var den registrerede frekvens for den danske bygge- og anlægsbranche 24,5 for alle medarbejdere i 2020. Arbejdstilsynet udførte 79 inspektioner på projektet i 2022 og gav 59 påbud. Femern A/S gennemførte to sikkerhedskampagner målrettet entreprenørernes ansatte, som vedrørte vigtige HSE-relaterede emner tilpasset udfordringerne i forbindelse med den aktuelle anlægsfase.

Arbejdstimer

6.823.386

Deltagere i
sikkerhedstræning

+700

27

Ulykker til dato

3,9

Ulykkesfrekvens med tabt
arbejdstid pr. december 2022

Højdepunkter inden for miljømæssig bæredygtighed

Etableringen af Femern Bælt-forbindelsen gennemføres inden for rammerne af projektgodkendelserne i Danmark og Tyskland. De stiller en lang række krav til udførelsen af anlægsarbejdet, herunder sedimentspild og støj m.v. Det er entreprenørens ansvar, at disse miljøkrav overholdes, samt at dokumentere dette over for Femern A/S.

Femern A/S' rolle som bygherre består hovedsageligt af følgende:

- Etablering af erstatningsnatur
- Tilsyn med entreprenørernes overholdelse af miljøkrav
- Samarbejde med entreprenørerne om klimatiltag i anlægsfasen
- Miljøovervågning

Miljøovervågning og etablering af erstatningsnatur

Femern A/S etablerer erstatningsnatur i Danmark og Tyskland som kompensation for de naturområder, der påvirkes af projektet. Ved udgangen af 2022 var der etableret 20 vandhuller og 80,7 ha erstatningsnatur af i alt 116,9 ha, som skal være etableret på Lolland, når anlægsfasen er afsluttet. I Tyskland er forberedelserne til etableringen af ca. 42 ha rev til erstatning for projektets påvirkning af havområdet i gang.

Femern A/S har etableret et kontrol- og overvågningsprogram,

som bruges til at vurdere projektets påvirkning af naturen omkring anlægsområdet på land og til vands samt tilstanden og kvaliteten af den etablerede erstatningsnatur. I 2022 foretog Femern A/S 46 miljøinspektioner og fandt, at al erstatningsnatur har en høj økologisk funktionalitet. 10 af de 20 etablerede vandhuller har indtil videre udviklet høj funktionalitet.

På tysk side foretager en ekstern ekspertenhed yderligere miljøinspektion af anlægsarbejdet, i overensstemmelse med kravene i den tyske myndighedsgodkendelse. Dermed sikres det, at der løbende følges op på eventuelle miljømæssige problemer, og at de nødvendige afhjælpende foranstaltninger sættes i værk.

Aktiviteter til vands

Femern A/S har særlig opmærksomhed på havmiljøet og sørger for, at sedimentspild i forbindelse med udgravningen af tunnelrenden holdes inden for de tilladte grænseværdier. Dette blev overholdt i 2022.

Undervandsstøj er en anden parameter, som Femern A/S følger tæt, da det har stor betydning for livet i havet. Femern A/S registrerede seks overskridelser af den tilladte grænse i 2022, som alle blev afhjulpnet umiddelbart efter, at de var blevet opdaget.

I 2022 blev der fjernet en bombe fra 2. verdenskrig fra projektområdet ved hjælp af en kontrolleret sprængning. Bomben var den sidste kendte ueksploderede ammunition i området, og den blev sprængt under de højeste sikkerhedsforanstaltninger. Der blev anvendt et dobbelt boblegardin til at minimere undervandsstøj fra detonationen samt pingere og "sælskræmmere" til at holde havpattedyr væk fra det berørte område.

Tiltag til reduktion af CO₂-emissioner

Femern A/S og entreprenørerne har som mål at reducere projektets klimaaftryk i anlægsfasen, navnlig fra byggematerialer, transport og anlægsmetoder. I 2022 blev der opnået en reduktion på 11.850 tons CO₂e af aftrykket fra materialer som resultat af miljøvenlig anskaffelse. De samlede emissioner var dog 10.150 ton CO₂e højere end forventet for aktiviteterne i 2022, hvilket især skyldtes tekniske udfordringer, som gav et øget brændstofforbrug til graveaktiviteterne i første halvår. Desuden har forringede markedsvilkår på grund af blandt andet krigen i Ukraine været årsag til lavere reduktioner på f.eks. materialer som eksempelvis konstruktionsstål, end det tidligere var tilfældet. Femern A/S og entreprenørerne er i løbende dialog med henblik på at identificere og implementere relevante løsninger til forbedring af projektets samlede klimaaftryk.

Bombe fra 2. verdenskrig fjernet via kontrolleret sprængning i Femern Bælt

Fokusområder i 2022

Inden for rammerne af Femern A/S' strategi for bæredygtighed valgte selskabet at fokusere på fire strategiske prioriteter i 2022.

Der har været særligt fokus på social bæredygtighed, eftersom et stort og voksende antal mennesker er begyndt at arbejde på projektet. Det er derfor særdeles vigtigt, at der fortsat er fokus på at sikre, at de rigtige rammer og betingelser er til stede for, at alle kan udføre deres arbejde på sikker og ordentlig vis.

I erkendelsen af at det er vigtigt at handle her og nu i forhold til den globale natur- og biodiversitetskrise, blev det strategiske spor vedrørende natur og biodiversitet fremrykket. Udviklingen af en målrettet strategi for videreudvikling af selskabets indsats på dette område blev påbegyndt i efteråret 2022 og vil efter planen blive afsluttet i 2023.

Fremtidens arbejdskraft

En sikker arbejdsplads

Ordentlige arbejdsforhold

Ansvarligt ressourceforbrug

Natur og biodiversitet

Fremtidens arbejdsstyrke

Mål for lærlinge

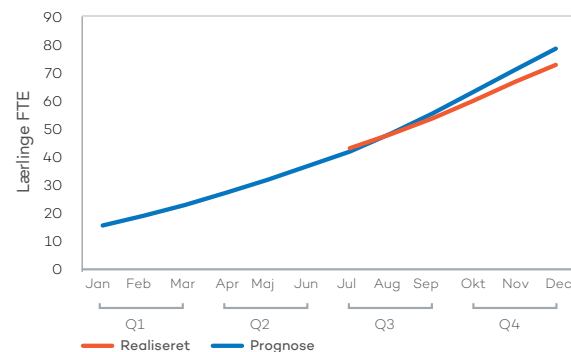
Som bygherre anser Femern A/S det som en vigtig opgave at sikre, at projektet bidrager til udvikling og vidensdeling til gavn for fremtidige anlægsprojekter.

Det er en stor strukturel udfordring i Danmark at kunne opfylde det fremtidige behov for faglært arbejdskraft. Femern A/S betragter det som en del af selskabets ansvar at hjælpe til med at løse dette problem ved at bidrage til uddannelsen af fremtidens arbejdsstyrke og øge antallet af personer i de kommende generationer, som har en erhvervsrettet uddannelse. Femern A/S har derfor sat et ambitiøst mål og kontraktligt forpligtet entreprenørerne til at levere mindst 500 lærlingeårsværk i anlægsfasen.

Ved udgangen af 2022 er der til dato gennemført i alt 73 lærlingeårsværk på projektet ud af et projekteret mål på 76.

Forsinkelsen skyldes især anlægsfasens konkrete udvikling, og prognosen er justeret tilsvarende. Femern A/S vil løbende følge op på udviklingen.

HOVEDKONTRAKTER

Forskel mellem årsværk og antal personer

Antallet af lærlinge på Femern Bælt-projektet måles i årsværk frem for i antal personer.

1 årsværk = 1.924 arbejdstimer

Årsværk er en almindeligt anerkendt enhed til måling af uddannelsesindsatsen for et projekt.

Årsværk giver en mere præcis angivelse af uddannelsesresultatet for et projekt, end hvis man blot angiver antallet af personer.

Understøttende initiativer

Ambitionen om at rekruttere og uddanne mindst 500 lærlingeårsværk er den største kontraktlige forpligtelse, der nogensinde er indgået på dette område på et dansk infrastrukturprojekt. Det vil kræve en omfattende indsats fra entreprenørerne, bygherreorganisationen og interessenterne i sektoren at nå dette mål. Femern A/S har derfor i 2022 haft som en strategisk prioritet at udvikle og igangsætte understøttende initiativer.

Initiativerne er meget ambitiøse og er målrettet to forskellige dagsordener, som vil bidrage til at afhjælpe den strukturelle udfordring forbundet med at uddanne fremtidens arbejdsstyrke. Initiativerne er delvist rettet mod at skabe et tilstrækkeligt stort rekrutteringsgrundlag og delvist mod at sikre, at lærlingene på Femern Bælt-projektet får det bedst mulige læringsmiljø, så uddannelsen bliver af højeste kvalitet.

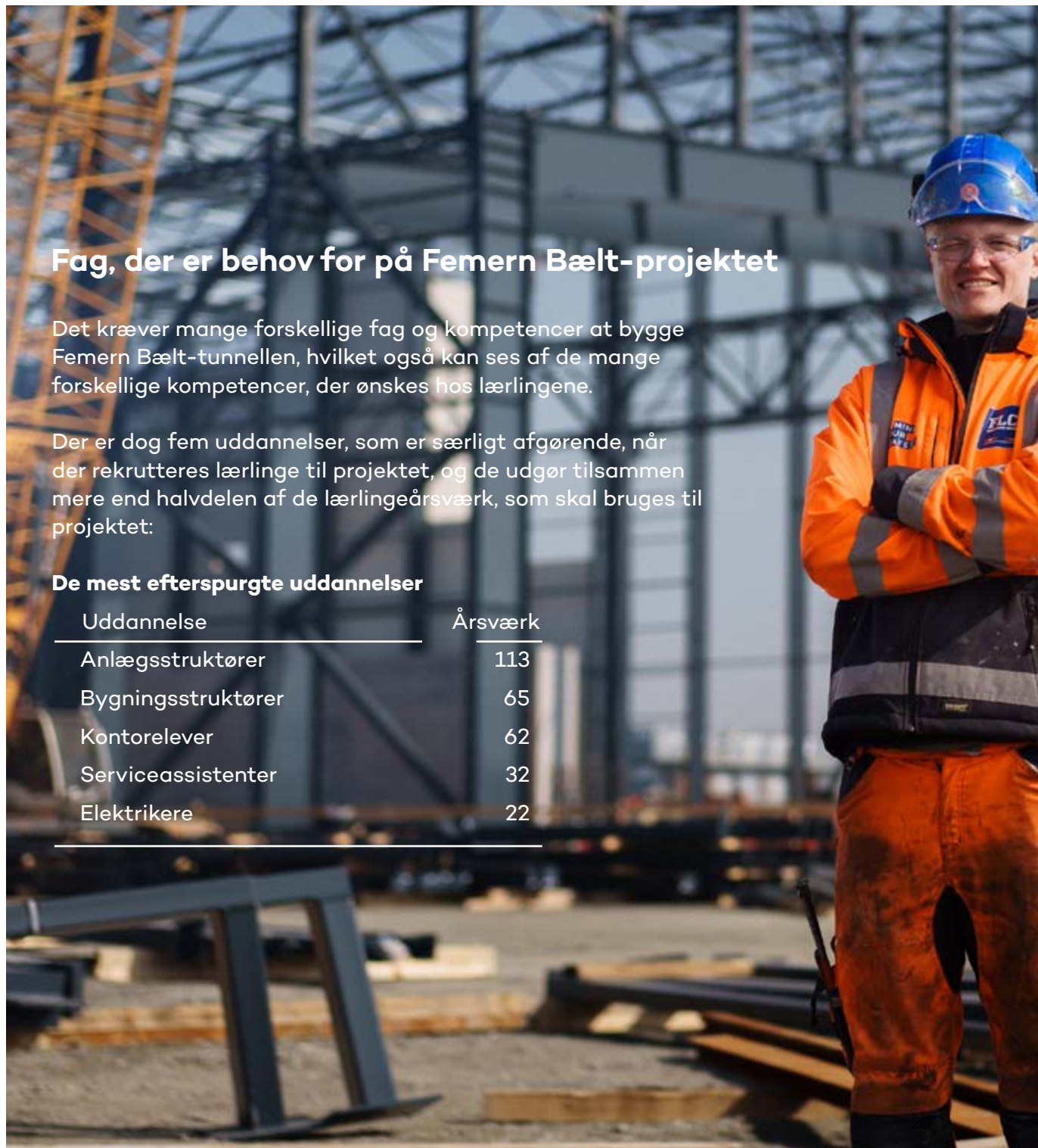
Fag, der er behov for på Femern Bælt-projektet

Det kræver mange forskellige fag og kompetencer at bygge Femern Bælt-tunnellen, hvilket også kan ses af de mange forskellige kompetencer, der ønskes hos lærlingene.

Der er dog fem uddannelser, som er særligt afgørende, når der rekrutteres lærlinge til projektet, og de udgør tilsammen mere end halvdelen af de lærlingeårsværk, som skal bruges til projektet:

De mest efterspurgte uddannelser

Uddannelse	Årsværk
Anlægsstruktører	113
Bygningsstruktører	65
Kontorelever	62
Serviceassistenter	32
Elektrikere	22

Mål for 2022

Femern A/S vil udarbejde en strategi for lærlinge og uddannelse

Femern A/S vil understøtte rekrutteringen og fastholdelsen af lærlinge ved at tilbyde gode boliger og et attraktivt miljø for unge mennesker på Femern Bælt-projektet

Femern A/S vil implementere et "byggeboks"-koncept, som skal forbedre rekrutteringsgrundlaget for lærlinge

Femern A/S vil udvikle yderligere mindst fire programmer for lærlinge på Femern Bælt-projektet

Resultat

Strategien er udviklet og godkendt og udgør nu det grundlag, som efterfølgende initiativer skal måles ud fra.

Initiativet er under udvikling og planlægges implementeret i 2023. Det omfatter etablering af et campusmiljø, som er både socialt og uddannelsesmæssigt inspirerende.

Konceptet er under udarbejdelse, og ifølge planen skal det pilottestes i skoleåret 2024/2025.

Eftersom det planlagte koncept er rettet mod folkeskoleelever, er målet at forbedre rekrutteringsgrundlaget for lærlinge på fremtidige anlægsprojekter, snarere end på selve Femern Bælt-projektet.

Udviklingen af koncepter til kurser i supplerende kompetencer er udsat til 2024, hvor den planlagte campus står færdigt.

Campus

Som et af de initiativer, som har til formål at understøtte rekrutteringen og fastholdelsen af unge lærlinge, der ikke bor tæt på projektet, planlægger Femern A/S at etablere en campus tæt på byggepladsen på Lolland.

Målet er at skabe et levende og stimulerende bolig- og læringsmiljø for lærlingene på projektet og for andre brugergrupper som eksempelvis studerende og videnskabsfolk. Desuden vil der være fokus på faciliteternes bæredygtighed på lang sigt. Planen er, at de skal kunne overtages af det kommende drifts- og vedligeholdelsesteam samt nødberedskabet.

Når flere brugergrupper indbydes til at bruge campusområdet, vil der blive skabt flere synergier. Ved at skabe et inkluderende miljø og modtage elever i forskellige aldersklasser og med forskellig uddannelsesmæssig baggrund fremmes tværdisciplinært samarbejde og socialt samvær. Desuden bliver det både økonomisk og miljømæssigt muligt at skabe faciliteterne med fokus på brugen af dem på lang sigt.

Femern A/S ønsker med udviklingen og etableringen af campusområdet at vise vejen for fremtidige infrastrukturprojekter, når det gælder tiltrækning og fastholdelse af lærlinge, samt at vise samfundet generelt, at der er mange spændende og udviklende muligheder i at tage en erhvervsuddannelse.

Visualiseringer af det planlagte campusmiljø.

Kampagne til støtte for rekruttering af lærlinge

For at støtte entreprenørerne på Femern Bælt-projektet i at finde unge mennesker til de flere hundrede lærlingepladser under anlægsarbejdet på verdens længste sænketunnel lancerede Sund & Bælt og Femern A/S i 2022 en "protektor"-ordning sammen med tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen, der i mange år har arbejdet for at fremme uddannelse og ansættelse af unge.

Det, at hovedbyggepladsen ligger langt fra større byer, kombineret med, at der er faldende interesse blandt unge for at tage en erhvervsuddannelse, udgør en stor udfordring, når der skal findes lærlinge til projektet, og for bygge- og anlægsbranchen generelt.

Kampagnen fokuserer derfor på at skabe opmærksomhed på de rigtig gode job- og uddannelsesmuligheder, som etableringen af Femern Bælt-tunnelen giver. Med Poul Nyrup Rasmussen som protektor har projektet fået en ambassadør og koordinator med et bredt netværk i fagbevægelsen, erhvervslivet og ungdomsorganisationerne, som kan hjælpe med at løse den fælles opgave, det er at få flere unge til at tage en erhvervsuddannelse.

"Femern har det hele til vores unge, som søger den rette og mest fremtidssikre faglige uddannelse. Det er min ambition, at Femern bliver et fyrtårn og en rollemodel for moderne, attraktive faglige kvalitetsuddannelser i Danmark".

Poul Nyrup Rasmussen.

Som led i den nye lærlingeindsats har Sund & Bælt også indgået en samarbejdsaftale med Det Sociale Netværk, som arbejder for at øge unges trivsel og mentale sundhed under foreningens største initiativ, Headspace. Dermed har Femern Bælt-projektet fået en partner med et stort netværk og god kontakt til unge og uddannelsesinstitutioner, som kan tilføre konkret viden, aktiviteter og workshops for unge.

"Som statsejet selskab føler vi et særligt ansvar for at bidrage til, at arbejdet foregår på en bæredygtig og ansvarlig måde. Samtidig er vi med til at uddanne vores egen fremtidige arbejdskraft, så for os udgør hver lærling en dobbelt gevinst."

Mikkel Hemmingsen, administrerende direktør i Sund & Bælt.

En sikker arbejdsplads

Sikkerheden har højeste prioritet

Et sikkert arbejdsmiljø har højeste prioritet for Femern A/S. Femern A/S har som bygherre det overordnede ansvar for arbejdsmiljøet på Femern Bælt-projektet og fører tilsyn med entreprenørerne på byggepladsen for at sikre, at arbejdspladsen og processerne ledes på en måde, så miljøet og sikkerheden er i højsædet. Femern A/S har kontraktligt forpligtet sine entreprenører til at uddanne deres medarbejdere i arbejdssikkerhed, og selskabet har etableret et opfølgings- og sanktionssystem med henblik på at reducere usikker aktivitet på byggepladserne.

Året 2022 har været intenst med mange forskellige aktiviteter, som har fundet sted parallelt på flere forskellige hovedkontrakter og på tværs af forskellige professioner. Op til 1.800 personer har arbejdet på byggepladsen samtidigt. At arbejde med en så høj intensitet kræver, at der fokuseres hårdt på, at arbejdet foregår på en sikker måde.

Tæt samarbejde med entreprenører

Femern A/S har gennem hele året haft et meget tæt samarbejde med hovedentreprenørerne om alle aspekter vedrørende arbejdsmiljø, og har gennemført knap 500 registrerede arbejdsmiljø-kontroller samt deltaget i diverse inspektioner, møder og andre arrangementer. Der er gennemført sikkerhedskampagner for medarbejderne på byggepladsen, og Femern A/S har desuden haft fokus på intern kompetenceudvikling på arbejdsmiljøområdet.

Femern A/S' strategi for arbejdsmiljø

I 2022 udviklede Femern A/S en strategi, som fastsætter rammerne og de fremtidige ambitioner for arbejdsmiljø-ledelse i Femern A/S. Strategien angiver de fokusområder og handlinger, som Femern A/S skal prioritere for at sikre, at det høje ambitionsniveau i kontrakterne opfyldes, og beskriver hvordan yderligere initiativer kan hæve barren yderligere, så Femern Bælt-projektet forbliver en

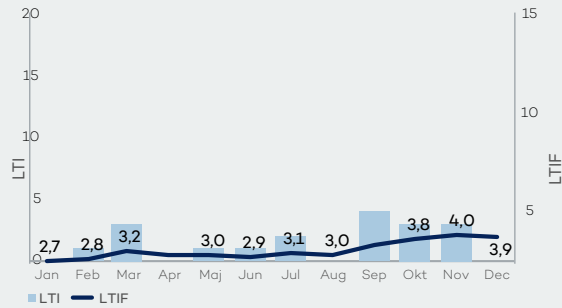
frontløber inden for arbejdsmiljø og et godt eksempel for andre anlægsprojekter. Strategien dækker perioden 2022-2026 og er et supplement til den omfattende eksisterende indsats, som ydes af både entreprenørerne og Femern A/S. Den ambitiøse strategi fokuserer på tre hovedinitiativer:

- At skabe en stærk sikkerhedsorganisation i Femern A/S
- I samarbejde med entreprenørerne at sikre en fælles sikkerhedskultur via træning
- Sikring af effektiv dataanalyse til brug for prognoser, således at der kan tages højde for fremtidige områder med stort skadepotentiale.

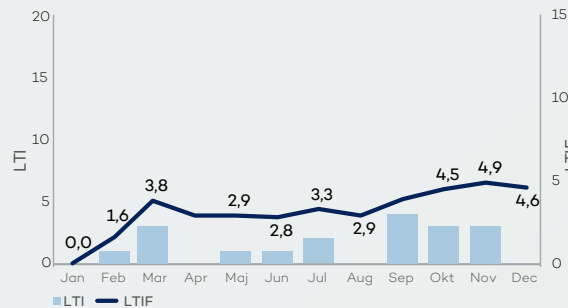
En yderligere specificering samt implementeringen af initiativerne vil blive påbegyndt i 2023. Aktiviteterne vil blive styret af særlige arbejdsgrupper.

UDVIKLING LTIF TIL DATO FOR PROJEKTET

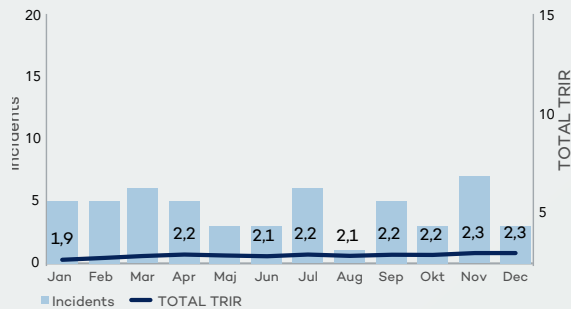
UDVIKLING I LTIF, LØBENDE 12 MÅNEDER

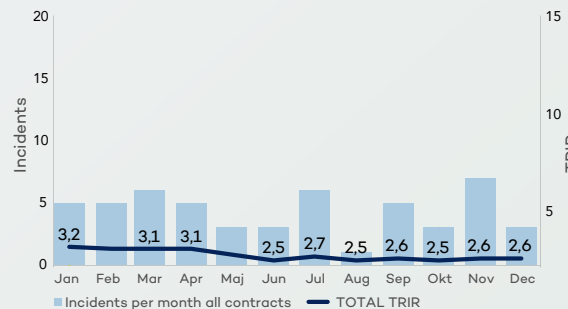
"LTIF" (ulykkesfrekvens med tabt arbejdstid)

Angiver antallet af ulykker på arbejdspladsen, der er så alvorlige, at de resulterer i fravær fra arbejdet, pr. 1 million arbejdstimer. Dette omfatter knoglebrud, hjernerystelse, indre kvæstelser, slag- eller knusningskader, forbrændinger (undtagen friktionsforbrændinger), alvorlige snitskader eller alvorligt shock, som kræver lægebehandling, også selvom dette ikke medfører indlæggelse, eller en ulykke, der medfører mere end én dags fravær fra arbejdet.

UDVIKLING TRIR TIL DATO FOR PROJEKTET

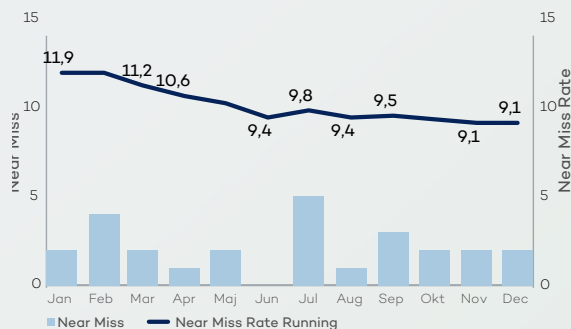
UDVIKLING I TRIR, LØBENDE 12 MÅNEDER

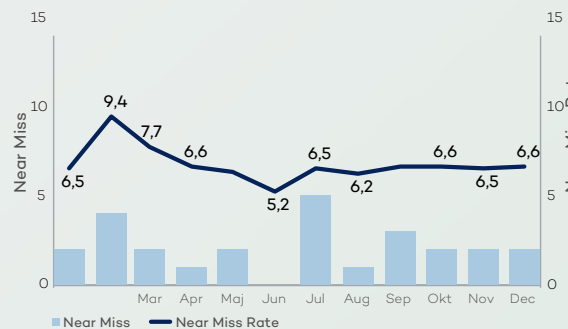
"TRIR" (total ulykkesfrekvens for registrerede ulykker)

Et mål for arbejdsmiljø, som er baseret på det rapporterede antal sikkerhedshændelser i forhold til antallet af medarbejdere på arbejdspladsen og antallet af arbejdstimer (hændelser x 200.000/arbejdstimer). TRIR omfatter alle arbejdsmiljøhændelser på projektet, som skal rapporteres, (dødsulykker, skader med tabt arbejdstid, tilfælde med begrænsning af arbejdet, tilfælde af medicinsk behandling samt sundhed på arbejdspladsen).

UDVIKLING I NEAR MISS-FREKVENNS PROJEKT TIL DATO

UDVIKLING I NEAR MISS-FREKVENNS LØBENDE 12 MÅNEDER

Near misses:

Angiver antallet af hændelser på arbejdspladsen, som ikke medførte en ulykke. "Near misses" er hændelser, som potentielt kan medføre skade, og som kan kategoriseres som "near misses med højt skadespotentiale". Femern A/S arbejder løbende på at forbedre rapporteringskulturen i hele Femern Bælt-projektet, og antallet af registrerede "near misses" forventes derfor at stige fremover. Dette er ønskeligt, eftersom disse hændelsesrapporter er vigtige for, at der kan opnås læring, og ulykker kan forbygges.

Mål for 2022

Femern vil revidere selskabets strategi for arbejdsmiljø.

Femern A/S vil gennemføre tre målrettede kampagner med fokus på de største risici i en given anlægsperiode

Femern A/S vil udvide Target Zero Academy med et kursus i undersøgelse af hændelser for at sikre, at der sker en grundig opfølgning på hændelser

Femern A/S vil afholde et 24-timers HSE-seminar for ledelsen

Resultat

Strategien blev godkendt i januar 2023.

I 2022 udviklede og gennemførte Femern A/S to store og meget vellykkede sikkerhedskampagner for medarbejderne på byggepladsen med over 700 deltagere pr. kampagne. To kampagner blev vurderet til at være tilstrækkelige og mere effektive set i lyset af de kombinerede arbejdsmiljøinitiativer, som også omfattede entreprenørernes egne tiltag.

15 personer fra Femern A/S' egen organisation blev oplært i at undersøge hændelser ved hjælp af undersøgelsesmetoden Tripod Beta*. Efter den vellykkede eksterne træning blev en intern træningsprocedure iværksat til at sikre fortsat kompetenceudvikling.

Der blev gennemført en 24-timers arbejdsmiljøworkshop for selskabets øverste ledelse.

* Tripod Beta er en internationalt anerkendt metode til analyse af hændelser. Den er designet til at hjælpe den, der skal undersøge en ulykke, med at analysere årsagerne til en hændelse eller ulykke i forbindelse med undersøgelsen. Tripod Beta-metoden kan bidrage til aktivt at finde de direkte årsager til hændelsen samt de underliggende årsager i organisationen.

Initiativer til forbedring af arbejdsmiljø baseret på systematisk analyse af data

Siden anlægsaktiviteterne på projektet blev påbegyndt, har hovedentreprenørerne indsamlet arbejdsmiljødata relateret til eventuelle hændelser og ulykker på byggepladsen. I overensstemmelse med Femern A/S' procedure undersøges alle hændelser med ekstra fokus på hændelser med stort skadespotentiale.

I 2022 fortsatte Femern A/S den systematiske analyse af arbejdsmiljødata, som er indsamlet af hovedentreprenørerne og Femern A/S' egne arbejdsmiljøeksperter ved hjælp af almindelig kontrol.

Formålet var at identificere fokusområder og potentielle emner for sikkerhedskampanjer for at opnå optimal tildeling af ressourcer. Der blev derfor planlagt og gennemført to interaktive kampanjer, der fungerede som minitræningssessioner for deltagerne: "Falling from low height" og "Get Ready for Winter".

Sikkerhedsindsatsen Target Zero – "Falling from low height"

Ved hjælp af praktisk træning og sikkerhedskampanjer samarbejder Femern A/S med entreprenørerne på tunnelprojektet om at skabe en af de sikreste byggepladser i Danmark og Tyskland.

Som en del af sikkerhedsindsatsen "Target Zero – a State of Mind" har Femern A/S og entreprenørerne gennemført den anden af en række kampanjer, som uddanner medarbejderne i nogle af de vigtigste sikkerhedsaspekter på en byggeplads. I den første kampagne var der fokus på motoriseret trafik og fodgængertrafik på byggepladsen. I den anden kampagne var emnet "Fald fra lav højde".

Tal viser, at 7 ud af 10 ulykker under arbejde i højden sker i forbindelse med fald fra lav højde. Målet med kampagnen var at øge opmærksomheden på sikkerhed, forbedre medarbejdernes evne til at genkende usikre situationer og forbedre sikkerhedskulturen på Femern Bælt-projektet.

Som en del af kampagnen blev der gennemført fire sikkerhedsarrangementer med deltagelse af ca. 800 af bygherrens

og entreprenørernes medarbejdere i et særligt kampagneområde, som blev etableret til formålet i nærheden af byggepladsen. Femern A/S havde produceret en kampagnefilm, der fremhævede de største risici ved arbejde i lav højde. Der blev opstillet tre interaktive stationer, hvor deltagerne kunne teste deres viden om faldsikringsudstyr, indstigning i tunge maskiner og arbejde på stillads.

En stærk sikkerhedskultur opstår dog ikke af sig selv, og det kræver konstant opmærksomhed og træning, hvis vi skal nå vores mål om at blive en af de sikreste arbejdspladser i Danmark og Tyskland. Én ulykke er én for meget, og derfor er Femern A/S' sikkerhedsmantra også "Target Zero – a State of Mind".

Falck åbner sygeplejeklinik på byggepladsen

Løbende fokus på sikkerhedskultur

Forskning viser, at den øverste ledelses engagement er den vigtigste drivkraft og en forudsætning for, at der kan skabes en sikkerhedskultur, som forebygger ulykker og redder liv. I 2022 afholdt Femern A/S derfor en intern 24-timers workshop i arbejdsmiljøkultur og -engagement samt en opfølgende 3-timers workshop, som havde til formål at styrke ledelsens engagement i at lede implementeringen af Target Zero-sikkerhedskulturen i organisationen som beskrevet i strategien for arbejdsmiljø. Der var fokus på at skabe en fælles forståelse af Femern A/S' sikkerhedsmantra 'Target Zero – a State of Mind', drøfte de barrierer og dilemmaer, der skulle overvindes, identificere de tiltag og ressourcer, der ville være nødvendige for at opnå resultater med sikkerhedskulturen, samt at udvikle et fælles sprog og en fælles adfærd for ledelsen.

I januar 2022 åbnede Falck en sygeplejeklinik på Femern Bælt-tunnelens byggeplads øst for Rødbyhavn. Klinikken understøtter tunnelkonsortiet Femern Link Contractors' (FLC) og Femern A/S' fokus på forebyggelse af skader og sygdom hos de mange ansatte, der arbejder på anlægsprojektet. Klinikken er bemandet med en behandlersygeplejerske og en anæstesisygeplejerske, der også er paramediciner. Klinikken er åben mandag til lørdag.

Sygeplejeklinikken er et supplement til det offentlige sundhedsvæsen, der giver medarbejderne på byggepladsen en nemmere adgang til sundhedsydelse samt hjælp til forebyggelse af skader og sygdom, da vi ved, at forebyggelse og en tidlig indsats ved symptomer er afgørende for, at man kan foregribe eller helt undgå et længere og mere alvorligt sygdomsforløb. Samtidig øger klinikken sikkerheden på selve tunnelbyggepladsen med sundhedsfagligt personale, der kan behandle mindre skader og yde førstehjælp på stedet.

Ansvarligt ressourceforbrug

CO₂-neutral drift

Målsætningen er, at Femern Bælt-tunnelen skal drives CO₂e-neutralt. Det skal opnås ved at anvende energieffektive løsninger, indkøbe 100 % grøn energi til driften af forbindelsen og plante ny, CO₂-absorberende skov til at opveje for de resterende emissioner fra vedligeholdelsen. Tunnelen bygges til at holde i mindst 120 år, og når den står færdig og er åben for trafik, vil den udgøre et stort bidrag til fremtidens bæredygtige europæiske transportnet.

Klimaperformance under anlægsarbejdet

I anlægsfasen fører Femern A/S klimaregnskab, herunder review og godkendelse af entreprenørernes tilsyn og månedsrapporter for udledning af drivhusgasser. På den måde kan projektets performance sammenlignes med de forventede emissioner fra de forskellige aktiviteter. Dette udgør grundlaget for en løbende dialog med entreprenørerne med henblik på at identificere mulige områder, hvor der kan ske forbedringer,

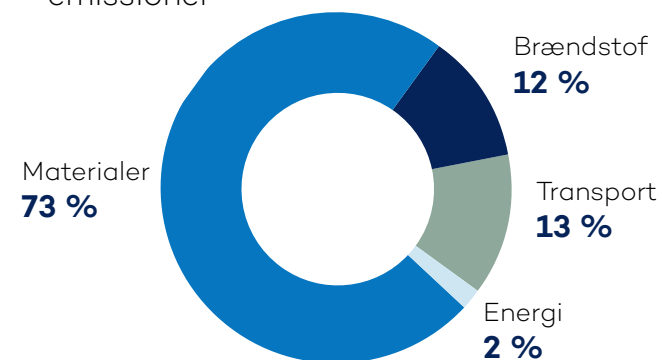
eksempelvis optimering af byggemetoder eller brug af materialer.

Resultatet afhænger af forskellige faktorer og har i 2022 især været påvirket af en kombination af tekniske udfordringer – med højere krav end forventet til brug af maskiner og brændstof til følge – og de internationalt forringede markedsvilkår, der påvirker udbuddet af materialer som f.eks. stål. For 2022 isoleret set har disse faktorer bidraget til større samlede emissioner end forventet for de udførte aktiviteter.

Femern A/S og entreprenørerne arbejder løbende på at identificere mulige tiltag til forbedring af projektets samlede klimaperformance. Navnlig udgør løsninger med lave CO₂-emissioner for materialer som f.eks. beton en af de største udfordringer, og der vil fremover være stort fokus på dette område.

CO₂e-emissioner for Femern Bælt-projektet

Fordeling af de samlede CO₂e-emissioner

Byggematerialer udgør størstedelen af projektets klimaaftryk. Mere end halvdelen af emissionerne fra materialer kommer fra den beton, som skal bruges til tunnelelementerne og portalbygningerne.

Mål for 2022

Femern A/S vil udarbejde en strategi for klima, teknologi og materialer

Femern A/S vil reducere sit CO₂-aftryk fra teknologi og materialer

Femern A/S vil arbejde på, at tunnel-elementfabrikken bliver så energieffektiv som muligt

Femern A/S vil sikre, at en større andel af den lokale transport kører på ikke-fossile brændstoffer, og prioritere brug af grøn strøm på projektet

Resultat

Retningen for Femern A/S' nuværende klimaindsats er fastsat i et arbejdspapir fra 2020, som efter planen skal opdateres til en mere detaljeret strategi. Grundlaget for strategien blev udarbejdet i 2022, og strategien vil blive udviklet i 2023.

I 2022 blev reduktionerne udfordret af en kombination af tekniske og markedsmæssige udfordringer. Femern A/S og entreprenørerne er i løbende dialog med henblik på at identificere og implementere brugbare tiltag til forbedring af projektets samlede klimaperformance.

Der er implementeret tiltag, som skal sikre, at fabrikken kan køre udelukkende på strøm og drives på en energieffektiv måde.

Femern A/S har opstillet lokale ladestationer til elbiler ved driftsfaciliteterne. Der er planlagt flere til f.eks. Femern A/S' servicebiler som forberedelse til den CO₂-neutrale drift af tunnelen.

Klima i design og indkøb

Femern A/S har i samarbejde med sine konsulenter og entreprenører indført metoder, der skal sikre integration af klima i design, så CO₂-aftryk og udnyttelse af materialer og naturressourcer overvejes løbende i design- og anlægsfaserne. På baggrund af viden fra klimaregnskabet og designprocessen er der udviklet ambitiøse funktionelle krav til brug i nye udbud. Der er opnået gode resultater på energieffektivitetssiden for de kontrakter, der blev indgået i 2022 (om tunnelens transformerstation og elektriske og mekaniske installationer). Viden opnået i den forbindelse, vil også komme til gavn ved fremtidige udbud i Sund & Bælts værdikæde.

Optimeret design af tunnelementfabrikken

I samarbejde med leverandørerne identificeres, undersøges og implementeres der løbende klimatiltag i det omfang, de er relevante. Et eksempel på dette er tunnelementfabrikken på Lolland, hvor de 89 betonelementer til Femern Bælt-tunnelen skal produceres.

Fabrikkens klimaaftryk blev i designprocessen reduceret ved at reducere antallet af produktionslinjer. Det skete som led i en generel optimering af tunnelens byggeproces.

Under opførelsen af fabrikken, som er skredet betydeligt frem i 2022, er der gjort en stor indsats for at identificere og implementere yderligere tiltag, som skal sikre, at fabrikken kan køre udelukkende på (vedvarende) strøm og drives energieffektivt. Det omfatter eksempelvis installation af industrielle varmepumper til opvarmning af produktionshallerne til et effektivt transportsystem til bulkmateriale og elektriske pumper til betonstøbning.

Vurdering af CO₂-aftryk fra materialer

Entreprenørerne har procedurer for miljøvenlige indkøb og tager de løsninger med lave CO₂-emissioner, der findes på markedet i betragtning. Miljøvaredeklarationer (EPD) vurderes før indkøb for at sikre, at alle hovedmaterialer har et så lavt CO₂-aftryk som muligt

Genbrug og genanvendelse af stålmaterialer

Der anvendes spunsvægge af stål til tunnelportaler, arbejdshavne og bassiner til søsætning af tunnelelementerne. Stålprofilerne, som spunsvæggene er sat sammen af, er produceret af 100 % genbrugt jernskrot. De har det laveste klimaaftryk af alle byggematerialer af denne type på markedet. En del af stålprofilerne genbruges direkte fra andre byggepladser, hvor de har været benyttet midlertidigt. De har det lavest mulige klimaaftryk, da omsmelting ikke er nødvendig. Ved udgangen af 2022 var det samlede klimaaftryk fra projektets stålprofiler ca. 60 % lavere end forudsat i miljøkonsekvensvurderingen for projektet, der er baseret på et gennemsnit for branchen.

Bidrag til den grønne omstilling i bygge- og anlægsbranchen

Femern Bælt-projektet har en størrelse, der gør, at det er muligt at bidrage til og hjælpe med at accelerere den grønne omstilling i bygge- og anlægsbranchen via forskning i og deling af viden om klimavenlige løsninger til fremtidige infrastrukturprojekter.

Klimaregnskabet for Femern Bælt-projektet har allerede været en kilde til ny viden om emissionsfaktorerne for drivhusgasser ved eksempelvis metoderne for det marine grave- og landopfyldningsarbejde til vands. Resultaterne blev delt på internationale konferencer i København i 2022, herunder World Dredging Conference i maj og World Tunnel Conference i september.

Derudover leverer Femern A/S data til udviklingen af Infra LCA-modellen, der er udviklet af Vejdirektoratet som et værktøj til beregning af CO₂-aftrykket ved store infrastrukturprojekter.

"Som Europas største anlægsprojekt medfølger der et ansvar for at efterlade så lille et miljø- og CO₂-aftryk som muligt. Vi har derfor stort fokus på genanvendelse og investerer meget i at få opbygget en stærk affaldshåndteringskultur blandt Femern Bælt-projektets arbejdere."

Kjartan Butzbach, Environmental Manager i FLC.

Affaldssortering på byggepladsen

Såvel Femern A/S som entreprenørerne på projektet har stort fokus på affaldshåndtering og på at skabe en kultur, hvor byggeaffald genbruges i en cirkulær produktion.

Omkring 90 % af den samlede affaldsmængde fra Femern Bælt-projektet blev sorteret i de første syv måneder af 2022. Der er sorteret mere end 250 tons jern, stål, aluminium, fødevareaffald, plast og andet affald, så det kan behandles og genbruges i nye produkter.

Som led i den indsats arbejder entreprenørerne også på at skabe en stærk genbrugs-kultur hos medarbejderne på projektet. Der blev derfor i efteråret 2022 gennemført en 3-ugers kampagne på byggepladsen i Rødbyhavn med workshops, konkurrencer og formidling af miljøtiltag på forskellige platforme. Det er hensigten, at der fremover skal afholdes flere workshops om den grundlæggende videnskab bag klimaforandringer sammen med Femern A/S og samarbejdspartnere for at sprede budskabet om, hvor vigtigt det er at have fokus på bæredygtige løsninger.

Ordnede arbejdsforhold

Krav til løn og arbejdsforhold

Alt arbejde på Femern Bælt-projektet skal ske i overensstemmelse med gældende national og international lovgivning samt aftaler, der regulerer løn og arbejdsforhold. Femern A/S vil ikke acceptere nogen form for social dumping og fører tilsyn med sine entreprenører for at sikre, at de sørger for ordentlige forhold for deres medarbejdere på projektet. Femern A/S har derfor indført klausuler om løn og arbejdsforhold, som gælder for arbejde i både Danmark og Tyskland, vedrørende minimumsløn, overtid-betaling, feriepenge og pension. Femern A/S kræver desuden, at entreprenørerne sørger for egnede boliger til de medarbejdere, som ikke med rimelighed kan forventes at pendle fra deres hjem til arbejdspladsen.

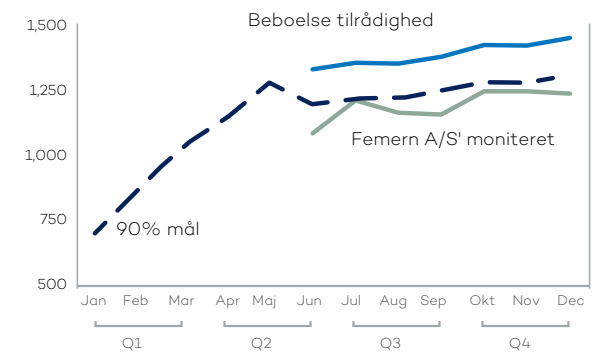
I 2022 blev der udarbejdet et "arbejdsrapport" for løntilsyn for at strukturere og understøtte tilsynsprocessen. Det tager højde for både

entreprenørernes rapportering af egne tilsyn og Femern A/S' tilsyn. De mål, der er fastlagt i strategien, blev alle nået i 2022.

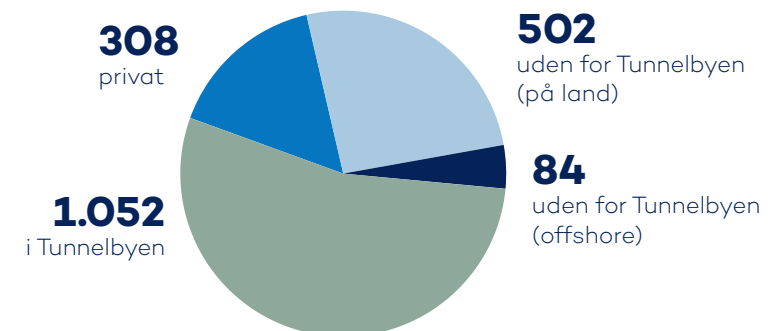
Adgang til egnede boliger

I 2022 er anlægsaktiviteterne på projektet øget betydeligt. Samtidig er antallet af projektansatte på byggepladsen øget fra 1.120 medarbejdere i december 2021 til 1.946 medarbejdere i december 2022. Fra og med december 2022 boede 1.638 af disse medarbejdere i 1.450 boligenheder, som var stillet til rådighed af entreprenørerne. (Det højere antal medarbejdere end boligenheder skyldes, at der blev arbejdet i 2-ugers skift). Der bor aldrig mere end én person i en boligenhed ad gangen). Der blev foretaget tilsyn på over 85 % af enhederne, uden at man fandt betydelige afvigelser fra kontraktens minimumskrav.

Tilsyn med boliger

Antal medarbejdere i forskellige typer boliger (december 2022)

Mål for 2022

Femern A/S vil udarbejde en strategi for løn og arbejdsforhold

En ekstern konsulentvirksomhed vil på vegne af Femern A/S gennemføre yderligere mindst fire stikprøvekontroller af løn

Femern A/S vil revidere selskabets model for løntilsyn

Femern A/S vil foretage regelmæssig kontrol af mindst 90 % af alle bolig-enheder.

Resultat

Der er udarbejdet et "arbejdsplan" for løntilsyn. Strategien vil blive udviklet yderligere på et senere tidspunkt.

Kontrollerne har indtil nu ikke vist nogen betydelige og systematiske afvigelser fra minimumskravene.

Femern A/S har som mål at udarbejde en risikobaseret tilsynsmodel i 2023, som vil være baseret på resultaterne af tilsynsaktiviteterne.

Målet blev justeret i 3. kvartal af 2022, eftersom tilsynet ikke viste nogen betydelige eller hyppige afvigelser. Over 85 % af alle enheder stillet til rådighed af entreprenørerne blev kontrolleret.

Tunnelbyen

Tunnelbyen på Lolland er etableret af entreprenøren FLC på et areal stillet til rådighed af Femern A/S. Formålet er at stille boliger og tilhørende serviceydelser til rådighed for alle de af entreprenørens medarbejdere, som ikke med rimelighed kan pendle mellem byggepladsen og deres eget hjem. Entreprenøren er forpligtet til at tilbyde boliger i Tunnelbyen på gunstige vilkår eller, hvis en medarbejder ikke ønsker at tage imod dette tilbud, sørge for, at den benyttede bolig er af en tilsvarende eller bedre standard.

Ved udgangen af 2022 var der 768 boligenheder til rådighed i Tunnelbyen. Det forventes, at alle 1.344 projekterede boligenheder vil stå klar i starten af 2. kvartal 2023.

Hver enhed bebos kun af én person ad gangen og inkluderer bl.a. følgende faciliteter:

- Eget badeværelse med toilet, bruser og håndvask
- Vindue (som kan åbnes), med mørklægningsgardiner
- Minikøleskab
- Seng 90×200 cm, madras, hovedpude, dyne
- Passende møbler og belysning
- Internet via bredbånd

Desuden har entreprenørerne ansvar for at stille følgende ydelser til rådighed i Tunnelbyen:

- Infrastruktur og sikkerhedsservice
- Rengøring samt levering af fornødenheder
- Fritidsfaciliteter og sociale aktiviteter
- Miljøservice
- Transport- og parkeringsområde til entreprenørens medarbejdere
- Cafeteria med servering af tre sunde måltider om dagen

Robust tilsynsordning, der kan tilpasses

I overensstemmelse med Sund & Bælts bæredygtighedspolitik ønsker Femern A/S at være en ansvarlig og transparent byggherre. Der føres derfor tilsyn med entreprenører og deres underentreprenører på grundlag af en standardiseret tilsynsmodel.

Med henblik på at sikre opfyldelsen af tilsynsmålene for 2022 ansatte Femern A/S rådgivningsfirmaet EY. Tilsynsprocedurene er udviklet i fællesskab for at sikre en ensartet og robust tilsynsordning, og der udføres stikprøver samt ad hoc-kontrol af hovedentreprenørerne og deres underentreprenører i tillæg til de tilsyn, som entreprenørerne selv rapporterer.

Resultaterne af tilsynet vil blive brugt til at revidere og forbedre Femern A/S' model for løntilsyn og til at tilpasse strategien efter projektets forhold.

Sikring af en anstændig løn

Femern A/S har i 2022 gennemgået alle 12 månedsrapporter fra entreprenørerne og kommenteret på eventuelle afvigelser. Eventuelle bekymringer drøftes på regelmæssige møder mellem Femern A/S og de pågældende entreprenører med henblik på

at sikre, at alle minimumskrav er overholdt til enhver tid, og at de nødvendige ændringer foretages. Femern A/S kontrollerer jævnligt implementeringen og afklaringen af eventuelle uløste problemer.

Femern A/S har desuden gennemført løntilsyn og både tematiske og risikobaserede reviews af entreprenørerne og deres underentreprenører. Eftersom anlægsaktiviteterne er mere fremskredne på den danske side end på den tyske side, og antallet af tilknyttede underleverandører samt medarbejdere derfor er højere dér, omhandlede kontrollerne hovedsageligt danske (under-)entreprenører.

Resultaterne af undersøgelserne viste, at der ikke var nogen betydelige og systematiske afvigelser vedrørende løn og de minimumskrav, som skulle være opfyldt.

Vi bygger med naturen

I overensstemmelse med Sund & Bælts generelle anlægsfilosofi, "Vi bygger med naturen", er respekt for naturen og miljøet afgørende under anlægsarbejdet på og driften af Femern Bælt-tunnelen.

Internationale eksperter har på vegne af Femern A/S undersøgt, hvordan tunnelen vil påvirke miljøet. Eftersom der er tale om et grænseoverskridende projekt, skal der tages højde for både tysk, dansk og europæisk miljølovgivning. Undersøgelserne har vist, at hverken anlægsarbejdet eller den færdige tunnel vil medføre væsentlige forringelser for plante- og dyrelivet.

Projekteringen af Femern Bælt-tunnelen trækker på erfaringerne fra Sund & Bælts tidligere megaprojekter – dvs. de faste forbindelser over Storebælt og Øresund – som har vist, at negative miljøpåvirkninger kan undgås gennem omhyggelig projektering og gennemførelse af anlægsarbejdet. De uundgåelige påvirkninger i de områder, hvor der etableres permanente strukturer, bliver afhjulpet med etablering af ny natur andre steder. Dette gøres i overensstemmelse med ambitionen om at efterlade mere natur end den, der påvirkes af selve projektet.

Dette har fra starten været en integreret del af projektet, og arbejdet er udført løbende på grundlag af projektets strategi for implementering af tiltag til begrænsning af og kompensation for miljøpåvirkninger.

Etableret erstatningsnatur på Lolland ved udgangen af 2022

Type	Berørt natur	Ny natur, der skal etableres – i alt	Ny natur etableret ved udgangen af 2022
Vandhuller	10	37-42	20
Strand/eng / eng/overdrev	29,2 ha	116,9 ha	80,7 ha
Strandeng	0,5 ha	1,5 ha	1,5 ha
Strandholm Sø	8,2 ha	16,4 ha	16,4 ha
Vandløb	3,3 km	3,3 km	3,3 km

Kompensationstiltag på Lolland

Alene på Lolland bliver de påvirkede naturområder som minimum erstattet med mindst dobbelt så store naturområder under anlægsfasen og efter, at tunnelen er åbnet. Eksempelvis er erstatningssøen på 8 hektar for den gamle Strandholm Sø omgivet af yderligere 8 hektar ny natur. Der skabes nye grønne korridorer, som vil skabe grundlag for robuste bestande af insekter og fredede dyr og planter.

Kompensationstiltag på Fehmarn

På Fehmarn er der oprettet nye levesteder for truede fuglearter, der er etableret beskyttende tiltag som f.eks. paddehegn, og som et yderligere kompensationstiltag er der erhvervet et stort antal såkaldte "øko-point". Økopoint er investeringer i områder, hvor levesteder er blevet opgraderet eller områder er taget ud af landbrugsdrift for at muliggøre genopretning af naturen og for at skabe bedre betingelser for biodiversitet og reducere udledningen af næringsstoffer til Østersøen.

Etablering af nye rev

I havområdet genopbygger Femern A/S stenrev. Der er planlagt et nyt rev på ca. 42 hektar syd for den tyske ø Fehmarn. Desuden vil der blive udlagt stenbeskyttelse i begge ender af sænketunnelen. Med tiden vil de få samme funktion som naturlige stenrev og blive et godt levested for mange af de dyre- og plantearter, der lever i Femern Bælt.

Strategi for natur og biodiversitet

Arbejdet på en strategi for natur og biodiversitet, som skal udgøre et supplement til Femern A/S' løbende indsats, blev påbegyndt i 2022 på grundlag af ønsket om yderligere at forbedre projektets aftryk på naturen og biodiversiteten. Strategien forventes at være færdig i første halvdel af 2023.

Femern A/S' miljøportal "Ægir"

Under anlægsarbejdet på Femern Bælt-tunnelen foretages nøje overvågning af miljøet på land og til vands. Vigtige historiske og aktuelle miljødata fra projektet kan ses på Femern A/S' miljøportal "Ægir" – som er opkaldt efter den gigantiske havgud fra den nordiske mytologi. Dataene opdateres regelmæssigt via livedata fra særlige målestationer i Femern Bælt og på land i både Danmark og Tyskland.

Dermed kan udviklingen følges for parametre som strøm, vandtemperatur og mængden af sedimentspild, som alle skal overholde grænseværdier, der er fastsat af myndighederne. Desuden indeholder portalen masser af oplysninger om blandt andet bestande af marsvin vandfugle samt plantemiljøer på havbunden. Man kan også følge udviklingen for de mange nye vandhuller, strandenge og vådområder, der er etableret som en del af projektets plan for erstatningsnatur.

Ægir blev lanceret i 2020 og udvidet i 2022. På portalen kan man finde alle relevante miljøoplysninger under anlægsarbejdet på Femern Bælt-tunnelen. Hos Femern A/S er vi stolte af vores høje niveau af transparens for miljødata, som offentliggøres online til gavn for forskere, miljøorganisationer og alle andre, der måtte være interesserede.

- Data fra overvågningsstationer i Femern Bælt og på land overføres til Ægir.
- Biologer og andre miljøeksperter kan følge udviklingen minut for minut.
- Livedata analyseres sammen med historiske data fra miljøundersøgelser, som ligger på Ægir.

Læs mere om Ægir

Fokusområder og mål for 2023

I 2023 vil Femern A/S forsætte arbejdet inden for alle bæredygtighedsområder med særligt fokus på følgende strategiske prioriteter.

Fremtidens arbejdskraft

En sikker arbejdsplads

Miljømæssig bæredygtighed og ansvarligt ressourceforbrug

Ordentlige arbejdsforhold

Fremtidens arbejdskraft

Femern A/S støtter via forskellige initiativer entreprenørerne i at opfylde kravet om, at de skal levere mindst 500 lærlingeårsværk på projektet.

At imødekomme den fremtidige efterspørgsel på faglært arbejdskraft i Danmark udgør en strukturel udfordring som har direkte relevans for projektet og for alle fremtidige projekter i Sund & Bælts værdikæde samt for samfundet generelt. Denne udfordring er derfor fortsat et af de prioriterede fokusområder for selskabets bæredygtighedsaktiviteter i 2023.

Mål for 2023

I 2023 vil Femern A/S:

1. Påbegynde opførelsen af boligenheder til lærlinge og andre studerende i et campus-lignende miljø, som er både socialt og uddannelsesmæssigt inspirerende

Campusområdet vil understøtte rekrutteringen og fastholdelsen af lærlinge ved at tilbyde gode boliger og et attraktivt læringsmiljø for unge lærlinge på Femern Bælt-projektet.

2. Udvikle et læringskoncept for skoleelever, som er baseret på viden, kompetencer og data fra Femern Bælt-projektet

Målet med læringskonceptet vil være at øge opmærksomheden på mulighederne inden for erhvervsuddannelserne i de ældste skoleklasser og på ungdomsuddannelserne baseret på data og arbejdsopgaver fra Femern Bælt-projektet. I 2023 færdiggøres udbudsprocessen for konceptet, og den fremtidige entreprenør forventes at kunne fremvise det første udkast til et koncept. Konceptet forventes at være klar til pilottestning i skoleåret 2024/2025.

3. Udvikle og implementere et joblæringskoncept

I samarbejde med NGO'en "Det Sociale Netværk – Headspace" vil Femern A/S udvikle og implementere et joblæringskoncept, som skal vække interesse hos unge, der aktuelt er uden for beskæftigelse eller uddannelse (NEET). Konceptet skal matche unge i denne gruppe med lokalt baserede underentreprenører for at hjælpe dem med at få en tilknytning til arbejdsmarkedet og potentielt senere blive lærlinge på Femern Bælt-projektet.

En sikker arbejdsplads

Et sikkert arbejdsmiljø er af højeste prioritet for Femern A/S, og selskabet er af den overbevisning, at det er afgørende at have konstant fokus på at sikre, at de højeste sikkerhedsstandarder håndhæves, og at sikkerhedskulturen forbedres løbende i både bygherreorganisationen og på byggepladsen.

Femern A/S har arbejdet på udviklingen af en HSE-strategi med konkrete initiativer, som forventes at blive fuldført og implementeret i 2023.

Mål for 2023

I 2023 vil Femern A/S:

1. Udvikle et træningskoncept, som uddanner Femern A/S' og udvalgte entreprenørers medarbejdere hos entreprenørerne i udvidet forståelse af sikkerhed og risici

Træningskonceptet vil fokusere på at skabe en stærk HSE-kultur på Femern Bælt-projektet ved at gøre sikkerhed til et personligt anliggende. Ved at fokusere på kulturen forventer Femern A/S, at man i samarbejde med entreprenørerne yderligere kan øge det stærke fokus på sikkerhed, som allerede udgør en integreret del af projektet.

2. Gennemføre en analyse af sikkerhedskulturen

Analysen er målrettet Femern A/S' medarbejdere og har til formål at skabe en baseline for yderligere udvikling af sikkerhedskulturen i organisationen.

3. Afholde et opfriskningskursus i "incident investigation", som omfatter træning af flere relevante medarbejdergrupper

Undersøgelse af hændelser udgør en vigtig del af processen med at opnå læring fra ulykker og hændelser, så det kan undgås, at lignende hændelser sker igen. Femern A/S ønsker derfor yderligere at styrke det eksisterende system til undersøgelse af hændelser.

4. Femern A/S vil deltage i alle undersøgelser af ulykker og hændelser med stort skadepotentiale, som gennemføres af entreprenørerne

Femern A/S ønsker at spille en mere aktiv rolle i entreprenørernes undersøgelser af hændelser for yderligere at fremme et godt samarbejde om sikkerhed.

Ordentlige arbejdsforhold

Femern A/S er bygherre på det største anlægsprojekt, som nogensinde er gennemført i Danmark, og som vil beskæftige op til 2.500 personer om året i selve anlægsfasen frem til den planlagte åbning i 2029. For at kunne være en ansvarlig bygherreorganisation mener Femern A/S, at det er afgørende at have ordnede løn- og arbejdsvilkår på Femern Bælt-projektet. Det er derfor et gennemgående fokusområde for selskabet.

Mål for 2023

I 2023 vil Femern A/S:

1. Yderligere udvikle selskabets strategi for løn og arbejdsforhold

I 2022 udarbejdede Femern A/S et arbejdspapir om tilsyn med løn og arbejdsforhold, som et led i forberedelserne til at udvikle en formel strategi på området. Femern A/S lægger vægt på ordentlige løn- og arbejdsvilkår og bakker for eksempel op om den danske model.

2. Udvikle og implementere forbedringer af modellen for tilsyn med løn og arbejdsvilkår

Femern A/S anvender en standardiseret tilsynsmodel, som dækker alle områder inden for de bæredygtighedsklausuler, der gælder for entreprenørerne. Denne model skal yderligere udvikles i relation til løn og arbejdsforhold for at sikre, at Femern A/S' tilsynsordning er egnet til formålet.

3. Sikre og føre tilsyn med entreprenørers due diligence-processer for brug af underentreprenører i overensstemmelse med arbejdskraftklausulen

Formålet med at føre tilsyn med entreprenørernes egenkontrol i forbindelse med underentrepriser er at opnå en risikobaseret vurdering af entreprenørernes underentreprenører, når det gælder samfundsansvar. Den risikobaserede vurdering vil bidrage til Femern A/S' mulighed for at forudse potentielle risici, før de opstår, så Femern A/S bliver i stand til at afhjælpe problemerne på et tidligt tidspunkt.

Miljømæssig bæredygtighed og ansvarligt ressourceforbrug

Femern A/S tager ansvar for at sikre, at vores aktiviteter påvirker klimaet og miljøet mindst muligt, og det er derfor en strategisk prioritet løbende at arbejde på at forbedre projektets klimaperformance i samarbejde med entreprenørerne. Det omfatter særligt fokus på teknologi og materialer, da de er afgørende faktorer, ikke blot for kvaliteten og driften af den færdige infrastruktur, men også for projektets påvirkning af klimaet og miljøet gennem hele tunnelens levetid.

Desuden er det Femern A/S' ambition, at projektet skal påvirke planter og dyr og disses levesteder mindst muligt, både i anlægsfasen og når tunnelen står færdig. Målet er helt at undgå eller minimere påvirkningen af natur som følge af projektet, eller, hvor dette ikke er muligt, at oprette erstatningsnatur. I sidste ende er ambitionen at efterlade mere god natur, end der var, før anlægsarbejdet blev påbegyndt.

Mål for 2023

I 2023 vil Femern A/S:

1. Udvikle en opdateret klimastrategi for projektet

I 2020 udarbejdede Femern A/S et arbejdsrapport for klimaet, som vil blive erstattet af en mere detaljeret strategi med beskrivelser af fokusområder for projektets fremadrettede klimaindsats. Strategien vil især omhandle teknologi og materialer, da disse områder er uløseligt forbundet med projektets klimaperformance. Dette vil blandt andet medføre fokus på udviklingen af mere bæredygtige løsninger for materialer som eksempelvis beton samt nye teknologier til forlængelse af infrastrukturens levetid.

2. Udvikle en strategi for natur og bæredygtighed for projektet

Femern A/S følger filosofien "Vi bygger med naturen", og vores mål er at efterlade mere god natur, end der bliver påvirket af projektet. Strategien vil angive retningen for de initiativer til forbedring af natur og biodiversitet, som fremover skal implementeres på projektet, samt selskabets løbende indsats inden for etablering og monitorering af erstatningsnatur.

An aerial photograph of a coastline, showing waves breaking against a dark, rocky shore. The water is a deep blue, and the waves are white with foam. The text is overlaid on the lower half of the image.

Femern A/S' politik for
menneskerettigheder,
arbejdstagerrettigheder,
miljø og anti-korruption

Femern A/S' overordnede politik for ligestilling og menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og anti-korruption er baseret på de ti principper i FN's Global Compact. Den fremgår af selskabets strategi for bæredygtighed og indeholder følgende kerneelementer:

Ligestilling og menneskerettigheder

Femern A/S vil være en attraktiv arbejdsplads for alle med en mangfoldig medarbejdersammensætning på alle niveauer i organisationen, hvor der er plads til alle uanset køn, seksuel orientering, etnisk oprindelse, religion, handicap og alder. Femern A/S' vil desuden støtte initiativer, der kan bidrage til en mere lige kønsfordeling på Femern Bælt-projektet generelt, samt bidrage til at skabe opmærksomhed på ligestilling i branchen ved at sørge for at udveksle viden og erfaringer med andre anlægsprojekter og relevante interessenter.

Arbejdstagerrettigheder

Femern A/S har en ambition om at sikre, at nationale og internationale arbejdsmarkedsmodeller implementeres på Femern Bælt-projektet, så rammerne og grundlaget for ordnede løn- og arbejdsvilkår er til stede for alle, der arbejder på projektet. Femern A/S anvender krævende sociale klausuler i

kontrakterne og fører tilsyn med, at de overholdes af entreprenørerne, for at sikre at leverandørernes medarbejders ret til ordnede løn- og arbejdsvilkår respekteres. Femern A/S fokuserer især på, at der ikke anvendes eller tolereres brug af børnearbejde, at der ikke medvirkes til tvangsarbejde, at der skabes et sikkert og sundt arbejdsmiljø, og at medarbejdernes ret til frit at danne og engagere sig i fagforeninger og til at arbejde aktivt for at forhindre brud på arbejdstagerrettigheder respekteres.

Miljø

Femern A/S har især fokus på klima, teknologi og materialer samt natur og biodiversitet. Det overordnede arbejde på disse områder er beskrevet i de foregående afsnit i denne rapport. Anlægsarbejdet udføres inden for rammerne af projektets miljøtilladelser i Danmark og Tyskland, som stiller omfattende miljøkrav til anlægsarbejdet. Entreprenørerne skal overholde disse krav og dokumentere deres eget tilsyn med anlægsaktiviteterne over for Femern A/S. Som bygherre har Femern A/S hovedsageligt ansvaret for at føre tilsyn med, at entreprenørerne overholder miljøkravene, at der etableres erstatningsnatur som kompensation for den natur, der

påvirkes af projektet, samt for at der foretages miljøovervågning.

Anti-korruption

Femern A/S tolererer ikke korruption i nogen form og overholder bestemmelserne i FN's konvention mod korruption. Femern A/S arbejder også aktivt for at forhindre, at selskabet kommer til at medvirke til korruption. Internt har Femern A/S implementeret retningslinjer for brug af selskabets midler, en gavepolitik samt politikker for rejser m.m. og oprettet en anonym whistleblower-ordning. Femern A/S har en målsætning om, at alle medarbejdere til enhver tid skal kende de gældende regler og retningslinjer, at der er nem adgang til whistleblower-ordningen for alle, og at anmeldelser via denne sendes til selskabets bestyrelse. I forhold til entreprenørerne har Femern A/S en ambition om, at også de – og deres underentreprenører – skaber og håndhæver en nultolerance over for korruption. Alle leverandører skal underskrive Femern A/S' adfærdskodeks for ansvarlig leverandørstyring, når de indgår en kontrakt.

Femern A/S redegør hvert år for samfundsansvar i henhold til årsregnskabslovens paragraf 99a og den rapporteringspligt, der følger af tilslutningen til FN's Global Compact.

Adfærdskodeks for ansvarlig leverandørstyring

I overensstemmelse med Sund & Bælts politik for bæredygtighed har Femern A/S udarbejdet et adfærdskodeks for ansvarlig leverandørstyring, som kræver, at selskabets leverandører skal overholde de ti principper i FN's Global Compact. Leverandørerne skal udarbejde politikker og retningslinjer med fokus på de emner, som er særligt relevante for netop deres branche. Leverandørerne skal også gøre en systematisk indsats for løbende at forbedre deres samfundsengagement. Leverandørerne skal på anmodning fra Femern A/S kunne dokumentere, at kravene i adfærdskodekset er opfyldt, og selskabet har ret til at foretage revision af leverandøren, hvis den udleverede dokumentation menes at være utilstrækkelig.

Et nyt og udvidet adfærdskodeks er under udarbejdelse i Sund & Bælt Holding A/S, og det vil blive implementeret for alle fremtidige kontrakter i hele Sund & Bælt-koncernen og vil dermed også gælde for Femern Bælt-projektet.

Charter for samfundsansvar i ejendoms-, bygge- og anlægsbranchen

Som medlem af Foreningen for Byggeriets Samfundsansvar har Femern A/S desuden forpligtet sig til at følge foreningens CSR-charter ("Charter for samfundsansvar i ejendoms-, bygge- og anlægsbranchen"), som er baseret på de ti principper i FN's Global Compact, samt FN's 17 mål for bæredygtig udvikling, navnlig i relation til ejendoms-, bygge- og anlægsprojekter i Danmark.

Læs mere om charteret

An aerial photograph of a large industrial complex, possibly a refinery or chemical plant, situated along a coastline. The facility features numerous large storage tanks, processing units, and buildings. In the foreground, there are green agricultural fields. The sky is filled with soft, white clouds, and the water in the background is calm. The text 'ESG-nøgletal' is overlaid in white on the lower-left portion of the image.

ESG-nøgletal

ESG-indikatorer

For 2022 har Femern A/S for første gang valgt at foretage separat rapportering for udvalgte ESG-nøgletal. Femern A/S planlægger at udvikle denne rapportering yderligere i fremtiden efter implementeringen af EU's nye direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD).

	Enhed	2022	2021
Miljø			
 CO ₂ e-emissioner - Område 1 - Område 2 - Område 3	tons	21	
	tons	306	
	tons	170.030	
Energiforbrug, bygherreorganisation - Strøm* - Naturgas - Benzin - Diesel - Fjernvarme - Fjernkøling	kWh	412.458	
	m ³	515	
	liter	6.245	
	liter	2.635	
	kWh	2.038.122	
	kWh	935.291	
Energiforbrug, entreprenører - Strøm - MGO/diesel:	kWh	5.688.000	
	liter	31.632.707	
Vandforbrug - Bygherreorganisation, alle lokationer - På projektet	m ³	1.257	
	m ³	62.194	
* Strøm til alle Femern A/S' lokationer i Danmark købes via grønne certifikater og er derfor registeret som 100 % vedvarende energi. Emissioner fra produktionen af energien er medtaget i selskabets emissioner for område 3.			
Samfund			
 Fuldtidsarbejdsstyrke ** Kønsdiversitet Kønsdiversitet i ledelsen Medarbejderomsætning Sygefravær	pax	158	167
	%	62/38 (♂/♀)	62/38 (♂/♀)
	%	75/25 (♂/♀)	100/0 (♂/♀)
	%	8,9	2,8
	%	0,9	1
**Samlet antal medarbejdere, der arbejder fuld tid på Femern Bælt-projektet, uanset om de er formelt ansat af Femern A/S eller Sund & Bælt Holding A/S. 11 personer er ansat direkte af Femern A/S, hvilket fremgår af årsrapporten for 2022.			
Ledelse			
 Kønsdiversitet i bestyrelsen Fremmøde til bestyrelsesmøder	%	66/33 (♀/♂)	66/33 (♀/♂)
	%	83,3	100